

Den nye lov er således langt fra et svar på problemerne, tværtimod er der på visse felter tale om en direkte forringelse. Lovens forhøjelse af stipendiesummen svarer således kun til ca. 1.000 kr. pr. student, altså et beløb, der langt fra svarer til de uddannelsessøgendes krav. Endvidere er der tale om, at de korte uddannelser »favoriseres« på bekostning af de længere og videregående uddannelser. Denne forskellighed udtrykker klare intentioner om at benytte SU-en i højere grad som et led i uddannelsesplanlægningen på linie med adgangsbegrænsningen og totaldimensioneringen. Og dette på trods af, at undervisningsministeren i bemærkningerne til loven slutter op bag principperne i von Eyben-betænkningen fra 1968, som talte om, at ingen af økonomiske eller sociale årsager skulle forhindre adgang til uddannelse, og som slog på den lige adgang til uddannelse. SUn placeres nu ind side om side med adgangsbegrænsning og nedskæringer som instrument for en omstrukturering af uddannelsessektoren.

I forlængelse af de utilstrækkelige stipendiesatser bygger loven fortsat på statsgaranterede banklån som supplement til stipendierne – et supplement, som oftest bliver den væsentligste eller eneste støttemulighed, fordi stipendierne fortsat er forældredtægtsbestemte indtil det 22. år, og fordi egenindtægtsgrænsen på trods af de utilstrækkelige støttemuligheder er meget lavt sat. Loven lægger som sagt op til en forstærkelse af den nuværende situation m. h. t. tilbagebetalingerne. Angiveligt for at tage presset af denne situation er afdragsperioden udvidet til 15 år i stedet for de nuværende 10 år. Denne ændring hjælper imidlertid ikke, for de månedlige afdrag vil blot falde med ca. 7 pct., samtidig med at det samlede tilbagebetalte beløb forøges voldsomt (jfr. skrivelse fra Statens Uddannelsesstøtte af 30. august). Denne tendens til stadig stigende gældsbyrder styrkes i den nye lov af, at der for en del uddannelsessøgende nu er mulighed for at låne omkring 25.000 kr. pr. år. Gennem banklånene fastholdes princippet om, at uddannelse er en privat investering, som det imidlertid bliver sværere og sværere at kunne klare, og som derfor har adgangsbegrænsende effekter. Således understøtter banklånesystemet stipendietildelingens styringsintentioner.

Selv om den nye SU-lov på grund af sine fejl og mangler tvinger de uddannelsessøgende ud på arbejdsmarkedet, som de i hvert fald i sommerperioden reelt står til rådighed for, har loven haft til hensigt, at de uddannelsessøgende nu også skulle miste retten til bistandshjælp i sommerferien.

Den nye SU-lov beskæftiger sig ikke med de 16- og 17-årige. I stedet fastholdes ungdomsydelsen, som både er klart utilstrækkelig, og som er udsat for stor vilkårlighed fra kommune til kommune, jfr. flere undersøgelser og stikprøver. Og endelig må den nye SU-lov kritiseres for, at den stadig henregner EFG-lærlingene under SU (for så vidt de ikke er under ungdomsydelsen og dermed ikke opfylder kravet om fagets mindsteløn på basisåret).

Men det for os ganske afgørende ved loven er dens hensigt om at stramme studierne op og fungere som en del af statens uddannelsespolitik. Der lægges op til på længere sigt at benytte de normerede studietider som grundlag for støttetildelingen, og SU-en kan således bruges som et sanktionsmiddel for at presse den i »Helhedsplanen for de videregående uddannelser« ønskede »studieeffektivisering« igennem og hænger således sammen med studenterregistreringssystemet, budgetreformen og de bebudede studieplansreformer m. v. Det fremgår endvidere klart af CURs forarbejder til loven, at uddannelsesstøtten skal benyttes som et styringsmiddel for at tvinge totaldimensioneringen igennem og presse flere over i kortvarige uddannelser, som favoriseres støttemæssigt.

Derfor har den nye SU-lov også arvet den tidligere lovs effekter, endog i visse henseender i opstrammet form: den disciplinerer de uddannelsessøgende og er som styringsmiddel centralt placeret i forsøget på at køre krisepolitikken og uddannelsesplanlægningen igennem over for uddannelsessektoren. I det hele taget er den elendige støttesituation, den store andel erhvervsarbejde og studiestrammingerne som følge af den nye lov m. m. med til at stramme studiebetingelserne betydeligt op for de studerende. Mulighederne for selvstændigt og kritisk at fordybe sig i forskellige emner og stof, som ikke er direkte eksamensrelevant, bliver hermed kraftigt forringet.

Bemærkninger til de enkelte punkter i forslaget

Ad 1

Det forudsættes, at EFG-lærlingene i samarbejde med fagbevægelsen tilkæmper sig en egentlig løn på basisåret, fagets mindsteløn, og at det altså sker gennem overenskomst, hvorfor EFG-lærlingene ikke er omfattet af dette forslag direkte. Dette gælder også andre grupper af uddannelsessøgende, som går på uddannelser med en egentlig lønordning, f. ex. sygeplejeskeuddannelsen, idet det forudsættes, at lønningerne svarer til fagets mindsteløn. Alle andre uddannelsessøgende over det fyldte 16. år eller som har forladt den obligatoriske fol-